



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

Dvbiwm I. Quodnam sit Objectum Physicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

VIII. Sexta, nonnullos libellos de parvis naturalibus, in quibus agitur de sensu & sensibili, vita & morte, iuventute & senectute, &c. Libri autem de Animalium natura & varietate, qui à nonnullis Græcis octoginta talentorum nuncupantur, eò quòd Alexander Aristotelis discipulus, in eis discendis, octoginta talenta impenderit, Historicis ordinariè relinquuntur; quia populares & intellectu faciles.

DISPUTATIO PROOEMIALIS

De Objecto & Natura Physicæ.

D V B I V M I.

Quodnam sit Objectum Physicæ.



Ntè Resolutione n

ix. Suppono 1^o, naturale variè accipi.

x. Primò, prout opponitur violento; quomodo naturale est levi fursum, gravi deorsum moveri; aquæ frigefacere, igni calefacere.

xi. Secundò, ut opponitur libero (cujus explicatio ad primam secundæ spectat, nec verbo absolvi potest:) quomodo bruta, ignis, & cætera, quæ ex proprio agendi modo necessariò agunt, dicuntur agentia naturalia.

xii. Tertiò, ut opponitur supernaturali & miraculoso; quomodo forma subiecto, effectus causæ citra indebitam à Deo elevationem (licet violentè) contingens, dicitur naturalis.

xiii. Quartò denique, (ut illius superfluas acceptiones alias prætermittam) rectè ens naturale accipitur pro corpore completo, sive constante materiâ, formâ, unionè & subsistentiâ, cum nonnullis ei circumadacentibus, ut v.g. ejus causis, proprietatibus, effectibus, actionibus, &c.

xiv. Suppono 2^o, mobile posse sumi dupliciter: primò formaliter pro proximo Principio motus, quod est ipsa mobilitas, seu aptitudo ad motum, ut ratione præcisâ à Corpore naturali completo. Secundò radicaliter, quomodo rectè confunditur cum Corpore naturali completo, ex quo ratione nostrâ fluit, de quo. n. 13. His autem suppositis, sit

R E S O L U T I O I.

xv. **D**ico 1^o, Objectum totale materiale Physicæ est Corpus naturale, cum ei circumadacentibus nonnullis num. 13. enumeratis. Hæc Resolutio omnino videtur P. Ioan. à S. Thoma hic q. 1. art. 10. Ferrar. q. 2. & plurium aliorum Thomistarum.

xvi. Probatur, illud est Objectum materiale totale Physicæ, circa quod Physica versatur, & de quo in tota Physica tractatur; sed illud est Corpus naturale cum ei circumadacentibus dictis, ergo, &c. Minor patebit ex decursu Physicæ; major est omnium.

xvii. Addo tamen, commodè sustineri posse cum P. Ioanne à S. Thoma hic, & pluribus aliis, objectum totale materiale Physicæ esse corpus mobile, &c. hæc enim re conveniunt, & solâ voce differunt; si ly mobile sumatur radicaliter; quia Corpus naturale est Principium motus, primò & per se, quod est esse mobile: minus tamen commodè assignant PP. nostri Complutenses ens mobile; tum quia Angelus est ens mobile; de illo tamen non nisi secundariò agit Physica; tum etiam quia de partibus corporis agit Physica; non verò de partibus entis, nisi illud personaliter pro sua specie sumas.

xviii. Obijcies tamen: de multis tractatur in Physica, quæ ad Corpus naturale, aut mobile, non spectant, ut de Deo, Angelis, vacuo, &c. ergo Corpus naturale, sensu dato, non est objectum materiale Physicæ.

xix. Respondeo distinguendo antecedens; de multis tractatur in Physica, quæ ad Corpus naturale, sive mobile, tamquam essentialè ejus constitutivum, non spectant, concedo antecedens; tamquam aliquid ei circumadajacens, nego antecedens; hoc autem sufficit, ut sint de objecto Physicæ; aliis Physicus de causis, actionibus, ubi, &c. malè tractaret; de illis tamen speciales Tractatus instituit: Vnde patet ad P. Poncium hic, volentem Angelos, ac per consequens Deum, secundum omnem rationem esse considerationis Metaphysicæ; quia secundum omnem rationem abstrahunt à materia: patet, inquam, quia ab illa tantum abstrahunt tamquam à suo essentiali constitutivo; quomodo omnia ei circumadajacencia ab illa abstrahunt; non verò tamquam ab eo cui circumadajacent tamquam motores, alteratores, &c. hoc autem posito, distinctio Metaphysicæ à Physica, erit in eo, quòd Metaphysica immaterialia, sive abstracta à materia, consideret, tamquam primarium suum objectum; Physica verò solum, tamquam aliquid Corpori naturali objecto suo primario circumadajacens.

R E S O L U T I O II.

xx. **D**ico 2^o, naturalitas Corporis naturalis & circumadajacentium nonnullorum est objectum formale sub quo Physicæ. Ita meliores Thomistæ, & nominatim PP. Complutens. & Ioan. à S. Thoma, Scotistæ & PP. Societatis communiter,

muniter, saltem quoad primam partem.

xxi. Probatur: quia objectum formale *sub quo* alicujus scientiæ, est ratio *sub qua* considerat suum objectum materiale, & per quam illa scientia ab aliis omnibus specie distinguitur; sed naturalitas dicta est talis respectu Physicæ, ergo, &c.

xxii. Nec refert, quod Medicina, etiam corpus naturale consideret; quia illud, ut naturale, siue ejus naturalitatem, non considerat; sed ut sanabile, siue ejus sanabilitatem dumtaxat; quæ, quoniam à naturalitate specie distinguitur, objectum adæquatum, & scientiam specie distinctam ab ea constituit, quam naturalitas constituit: unde patet quid dicendum de Astrologia, quæ agit de Corpore Naturali ut mensurabili secundum quantitatem & motum: si verò velis sanabilitatem, mensurabilitatem, &c. esse ex circumadjacentibus Corporis Naturalis, non multum contendam; sed non propterea erunt objectum formale *sub quo* Physicæ, ut patet, quia non sunt ratio, &c. imò nec materiale, quia circumadjacentia quælibet non sunt talia, sed illa sola de quibus in Physica ordinariè tractant Philosophi. Ex his

xxiii. Colliges, objectum totale Physicæ ex materiali & formali *sub quo* conflatum, esse Corpus Naturale ut naturale.

D V B I V M II.

An Physica sit vera scientia, & qualis.

R E S O L U T I O I.

xxiv. **D**ico 1º, contra Heraclium, Pythagoram, Socratem & alios veteres Academicos, volentes de naturalibus non nisi dari opiniones & dubia: Physica est vera & propriè dicta scientia; ita Philosophi communiter.

xxv. Probatur 1º, ex Aristotele 6º. Metaph. Textu 1º, ubi eam scientiam vocat; sed maxime ex 3º. Physicorum cap. 4º, ubi contrarium asserentes erroris & ignorantie arguit, ergo, &c.

xxvi. Probatur 2º ratione; quia illa est verè & propriè dicta scientia, quæ varias habet legitimas & propriè dictas demonstrationes; sed Physica varias habet tales, ergo, &c. Probatur minor hisce demonstrationibus; *Quidquid est quantum, est divisibile; sed Corpus Naturale est tale, ergo, &c. quidquid habet animam, movetur ab intrinseco; sed Corpus Naturale vivens est tale, ergo, &c. quidquid constat contrariis, est corruptibile; sed Corpus Naturale mixtum est tale, ergo, &c.*

xxvii. Obicies 1º, scientia debet habere objectum necessarium, sed Physica non habet tale objectum; ergo, &c. Probatur minor; quia illud est Corpus Naturale corruptibile; ergo, &c.

xxviii. Resp. distinguendo majorem; scientia debet habere objectum necessarium necessitate essentialis, seu potius connexionis proprietatum cum essentia, concedo majorem; tale autem est objectum Physicæ, uti ex decursu patebit, & constat à fortiori ex dictis in Logica Tract. ult. Disput. 2ª. Dub. 2º. num. 74. & 80. de ente ficto & impossibili: necessitate existentie, nego majorem; quia de ente impossibili, merè possibili, contingenti, &c. dari potest scientia, ut jam dixi.

xxix. Obicies 2º, Physica pendet ab experientia & sensibus, qui sunt fallaces & fallibiles; ergo Physica non est scientia: consequentia patet, quia scientia certa esse debet, & talis, cui fallum subesse non possit: prob. antecedens pro secunda parte; quia fallente visu, & fallibilitate ejusdè ob distantia, pu-

tanus solem esse parvum; ob reflexionem specierum, baculū aquæ immersum esse fractum, &c. ergo, &c.

xxx. Respondeo 1º, negando consequentiam, quia hoc argumentum nimium probat; probaret enim nullam omnino dari scientiam; tum quia omnis nostra cognitio aliquousque pendet à sensu, juxta hoc axioma, *Nihil est in intellectu, quod prius non fuerit in sensu*: tum quia etiam cognitiones intellectuales sunt fallaces, & fallibiles, ut constat ex hæresibus, & aliis erroribus.

xxxi. Respondeo 2º, distinguendo antecedens pro secunda parte, experientie & sensus, siue potius sensuum actus, aliqui sunt fallaces & fallibiles, concedo antecedens: omnes, nego antecedens; nam per visum Physicè certum & infallibilem experimur ignem esse corruptibilem; per similem tactum, aquam esse frigidam; quantum esse divisibile, &c. quod ad scientiam sufficit, maxime cum non debeat omnes conclusiones habere certas & scientificas.

xxxii. Instabis, Disputatur de omni experientia & conclusione Physicæ; ergo omnes sunt fallaces & fallibiles, ac errori obnoxie.

xxxiii. Respondeo 1º, retorquendo argumentum in existentiam Dei, ejus veracitatem & cætera attributa Divina, sanctissimam Trinitatem, &c. de quibus in Theologia multum disputatur; illa tamen, nec fallacia, nec fallibilia sunt.

xxxiv. Respondeo 2º, concessio antecedente, negando consequentiam; quia de illis non disputatur eò quod fallaces & fallibiles, ac errori obnoxie sint; sed ut earum veritas & certitudo clariùs innotescat, & confirmetur.

R E S O L U T I O II.

xxxv. **D**ico 2º, Physica est scientia speculativa. Hæc sententia est communissima, ut propterea (inquit R. P. Poncius hic) non sit necesse citare auctores ullos.

xxxvi. Probatur 1º, ex Aristotele 6º. Metaph. Textu 1º. & 11º, ubi scientiam speculativam in Physicam, Metaphysicam & Mathematicam dividit.

xxxvii. Probatur 2º, ex fine intrinseco ipsius Physicæ, qui est præcisè cognitio Corporis Naturalis ut naturalis, cum ei circumadjacentibus, &c.

xxxviii. Probatur 3º, quia tendit in suum objectum modo speculativo, ergo, &c. probatur antecedens, quia in illius sola contemplatione sistit; nec regulas & præcepta tradit, quibus fiat, ut de Deo, Coelis, Elementis, &c. constet, ergo, &c.

xxxix. Obicies 1º, Cognitio rerum naturalium, quæ habetur per Physicam, excitat ad amorem Dei & contemptum mundi; ergo Physica est practica.

xl. Confirmatur, Physica tradit modum conficiendi aurum, & attrahendi aquam ex puteis per attractionem præviam aeris, ergo est practica.

xli. Respondeo distinguendo antecedens; cognitio rerum naturalium, quæ habetur per Physicam, excitat per se, & ex fine suo intrinseco, siue scientiæ, ad amorē Dei, &c. nego antecedens; ad hoc enim deberet, tum amorem, tum mundi contemptum respicere ut objectū, regulas & præcepta tradere, quibus rectè fierent, quod non facit: per accidens, & ex fine suo extrinseco, siue scientis, aut ex quadam hujus cognitionis solertia, hominem excitante ad varias praxes, ut amoris Dei, confectionis auri, &c. concedo antecedens; verum scientia practica, aut speculativa dicitur à fine suo intrinseco; non verò ab extrinseco, uti in Logica Disp. ultimā probatū est: